

ИН MEMОРИАМ , академик Камил Мурешану (1927 – 2015)

Недавно је румунска историографија изгубила једног великана: преминуо је академик и професор Камил Мурешану.

Формирао се као личност у породици интелектуалаца из Турде, његов је отац био цењени професор и директор румунске гимназије, а породични корени се вуку од Ђорђа Бариција и још даље од Ерељске школе, у оно време, правог интелектуалног покретача у модернизовању румунске културе.

Био је, а временом је постао за све нас, отеловљење идеалног професора светске историје. Имао је класу и створио је класу. Био је господин из давних времена, грешком историје, пребачен и помало изгубљен у свету „другова“, које је временом једноставно, на први поглед, од себе, одстранио.

За више од пола века, до почетка новог миленијума, његова предавања су стварала генерације професора историје, водећи их на путу великог поштовања према свему што ствара људски дух, оне који дају племенитост и постојаност историјских чињеница, обликујући људски ум, васпитавајући карактере, водећи их према светлошћу и доброти, у овом свету који је задњих година пун искушења.

Ученици румунских комунистичких школа, поданици растуће националистичке индоктринације, захваљујући уџбеницима светске историје професора Мурешана, ипак су имали јединствену могућност да побегну у сфере светских вредности и умне и људске равнотеже, великих трајних култура европског кодекса. У овом смислу, био је спиритуални утемељивач европских Румуна данашњице. Његови уџбеници учили су великодушности и пријемчивости према човековим великим вредностима: слободи, правди, просперитету путем доброте и културе. Васпитавао је целе генерације будућих васпитача румунске нације. Без пристрасности можемо рећи да данашња Румунска школа из Трансилваније и Баната носи печат његове изузетне личности као и неупоредивог поданика своје професије.

Не случајно, његови студенти и млађи сарадници су баш они који су покренули у Румунији, европске и америчке студије, размишљали и имплементирали, под данашњем окриљем „Школе из Клуџа“, европске програме за реформисање румунске реалности и њено пленарно интегрисање у евро-атлантске структуре данашњице.

Готово на чудесан начин, успео је да се провуче са таквим непожељним интелектуалним богатством кроз свет минималиста и једнакости и класног бруталног нивелисања и сегрегације. Његов сопствени успех, подстрек је нама, некадашњим студентима, да поверујемо да су чуда ипак могућа, да можеш да се одлепиш од сивила свакодневнице народног-комунизма и да можеш да одлетиш далеко у свет боја и идеала великих култура и успеха човековог ума, који не познаје границе или ограничења.

Таква су била и професорова предавања. Иако нису била прави универзитетски уџбеник, она су даље стимулисала генезу његових идеја и књига, са отвореношћу без

премца у данашњој румунској историографији: полазећи од тематике интегрисања простора Трансилваније у европски свет Ренесансе и Крсташког рата против Отоманске империје; од тематике европских буна до генезе англо-америчког новог света: до империјалне британске глобализације и револуција новог хиспано-америчког света, од историје модерне Европе до механизма консолидације националних ентитета у источној Европи и судбине под знаком скептичних боја једног више поларнога света на преласку између два миленијума.

У исто време био је и обдарени вођа и утемељивач универзитетских академских истраживачких институција. Користан ефекат његових напора изналази се у асцендентном успону Факултета за историју и европске студије, Докторске школе за историју и Института за историју Румунске Академије из Клужа, Трансилванске Филијале Румунске Академије Наука.

Професор Камил Мурешану је био и драг и цењен гост и добар саветник и својим студентима из Баната, у Темишвару и Вршцу. Био је почасни професор Универзитета Колумбија из Нјујорка и више престижних академских институција. Међу њима напомињемо Српску академију образовања из Београда, коју је почаствовао као највише цењени њен члан и научни радник из Румуније. Био је увек уз нас, дајући нам полет и компетентан савет академског ментора, пружајући подстрек процесу истрајности и неговању румунско-српских односа као и постојаности креативног дијалога за сарадњу и пријатељство између наших народа и наших научних радника.

Нек му је лака земља и вечна слава!

Почивао у миру!

У Темишвару, 17. марта 2015.

Миодраг Милин